

Jak probudit ve psovi sebevědomí

Vychován jako strašpytel

Strach je nepříjemná emoce. Psi to pociťují stejně, a jakmile pocítí strach, reagují velmi prudce. Podle temperamentu, věku a výchovy mohou ze zoufalství kousnout, dávají se s panikou na útěk nebo začnou s ohlušujícím štěkotem.

Ať už jsou okolnosti jakékoliv, chování ovládané strachem je vždycky problematické, a proto bychom měli strachu již u štěněte předcházet důkladným tréninkem a nikdy bychom neměli strach ve štěněti podporovat. Zkušená cvičitelé psů a autorka odborných knih Viviane Thebyová vsází ve výchově psů ráda na podmiňování podle starého dobrého Pavlova. Tato metoda podle všeho přispívá k tomu, abychom ze psa nechtěně nevychovali strašpytla. Uvádí také velmi názorný příklad: „Pes má špatnou zkušenost z veterinární ordi-

nace. Veterináře v bílém plášti si pes spojuje s bolestí. Jeho podmíněnou reakcí je strach a snaha vyhybat se veterináři. To se může rozšířit i na čekárnu. Čekárna se stává podmíněným podnětem druhého stupně,“ vysvětluje Viviane Thebyová. Jestliže se navíc stane, že pes pojede autem jen v případě, že bude muset ke zvěrolékaři, stává se vozidlo podnětem třetího řádu, který rovněž vyvolává strach. Tyto souvislosti jsou radě majitelů psů nejasné. Diví se tomu, když se pes začne nezvykle chovat dlouho před návštěvou zvěrolékaře. Vzniká pak nebez-

pečí, že majitel psa bude jeho chování posilovat, aniž by si toho byl vědom.

OPAČNÉ PODMIŇOVÁNÍ

Pavlov ve svých testech zjistil, že podmíněné bojácné chování lze zrušit, jestliže se nám podaří opačné podmiňování. „Podnět podmíněného chování byl šokem, který vyvolal únikovou reakci. Tento podnět spojoval Pavlov s krmením. Pes nemůže současně žrát i prechat. Pokud se tedy objevil mírný šok, psi se orientovali podle krmení - a začali slinit. Přestali projevovat únikové chování,“ říká Viviane

Štěňata reagují v prvním okamžiku na neznámé podněty nejistě. To je zcela normální.

Jak probudit ve psovi sebevědomí

Thebyová. Pod opačným podmiňováním tedy rozumíme náhradu určitého nežádoucího chování jiným projevem chování. Tento způsob můžeme dobře zahrnout do výchovy psa, abychom v něm neposilovali nechtěně bojácné chování. Vysvětlíme si na praktickém příkladu, jak by to mohlo probíhat: Kdykoliv pes zaslechne kroky poštovního doručovatele na pěšince před domem, začne vzdyky s ohlušujícím štěkotem. Psa naučte, aby odešel na své místo a lehl si, jakmile zaslechne pošťáka, a za toto chování ho odměňte pamlskem. Uvidíte, že pokud budete postupovat důsledně, bude opačné podmiňování hotovo během několika málo dnů.

NEPOSILOVAT

Jiní cvičitelé psů (například Nicole Hoefsová a Petra Führmannová) varují před posilováním bojácného chování u psů tím, že budeme psy v napjatých situacích uklidňovat. Tento názor s nimi sdílí například také známá badatelka na poli chování zvířat dr. Barbara Schöninová. Jestliže pes jeví strach, je jeho hlazení nebo uklidňování tabu, protože oboje napáchá více škod než užitku. „Pes považuje pochvalu za chválu za jeho bojácnost a tyto projevy chování ještě zesílí. I když je to velmi těžké, nikdy nereagujte na to, že pes projevuje strach nebo nejistotu (ani mu nedávejte pamlsky!). Zůstaňte zcela klidní a pokuste se vyzařovat co největší klid a pohodu. Jakožto vůdci smečky musíte svému psovi přinést pocit, že všechno je v pořádku. Zůstaňte tak dlouho stát, až se pes uvolní a nebo dokonce začne jevit zvědavost,“ radí Nicole Hoefsová i Petra Führmannová.

Svého psa byste měli konfrontovat se situacemi, které v něm vzbuzují strach, až je bude schopen přijmout. Jakmile se pes uklidní, dostane dobře zasloužený pamls-

Tento francouzský lovecký pes projevuje jasné známky strachu: ocas vtážený pod břicho, shrbený hřbet a pohled naplněný strachem

sek, abychom jeho klidné chování posílili. Nikdy nesmíme danou situaci opustit, dokud je pes ještě vzrušený. To by si zapamatoval a příště by se opět projevoval bázlivě. Jestliže pes opouští situaci s klidem a vyrovnaně, zůstane mu v paměti pozitivní zážitek.

ČÍM DŘÍVE, TÍM LÉPE

Čím dříve se svým štěnětem nacvičíte takové situace, tím lépe. „Osmítýdenní štěně se nebojácně prochází a pořád ještě nade vším žasne. U šestnácti týdnů starého psa to ale může vypadat docela jinak, pokud do té doby neměl možnost naučit se jiné věci,“ říkají známé cvičitelky psů. Navštěvování skupiny her pro štěňata považují za naprostou nutnost. Majitel štěněte by měl tuto možnost vždy využít k tomu, aby ze svého psa vychoval sebevědomého a vyrovnaného společníka. Mohlo by se stát, že se štěně bude během první hodiny jen třást v bezpečí u nohou svého pána, ale to určitě není důvod, proč na návštěvy těchto hodin rezignovat - ba právě naopak. Při pravidelných návštěvách štěně toto chování rychle odloží a zapojí se do hry.

KDYŽ PO PSOVI ZÁČNE SAHAT STRACH

Hlasité zvuky, jízdy autem, svištěcí horkovzdušné balony, cizí lidé a celé hodiny osamělosti - to jsou podle zkušeností cvičitelky psů Sabine Winklerové nejčastější podněty vyvolávající ve psech strach. Zvláště ohrožení jsou traumatizovaní a špatně socializovaní psi. „Problém v celé této věci je, že strach se šíří rychle. Pes má nejdříve strach jen z nákladních automobilů, potom z každé silnice (protože by na ní mohl být nákladák) - a nakonec se vzpouzí vůbec opustit dům. Pak má ze života peklo,“ vysvětluje Sabine Winklerová. Postiženým majitelům psů radí, aby nikdy nepřipustili, aby pes prchl před podnětem, který v něm vyvolává strach. Může to znít trochu tvrdě, ale je to neúčinnější způsob, jak se problému se strachem zbavit co nejrychleji. „Při každém bezhlavém útěku se strach zahryzne hlouběji, protože pes nikdy nezíská tu zkušenost, že vlastně o nic nejde. Proto musíte psovi zabránit v útěku třeba i dlouhým vodítkem,“ doporučuje Sabine Winklerová. K překonání již zažitého chování může být někdy třeba lehký nátlak. Met

Na různých akcích si mohou psi zvykat na vzrušenou atmosféru